

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Casus II. Argumentum. Canonico adjecta Lege à Fundatore in limine
foundationis Canonicatus interessendi Divinis officiis ac lucrandi
distributiones prout intersunt, & lucrantur alii Canonici, an, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

& celebrari, ac fieri singulis annis in perpetuum; donec cœlum, & terra durabunt.

Quoad perpetuam celebrationem Missæ solemnæ, & Anniversarii, nulla est difficultas; sola disputatio reducitur ad Missam planam singulis diebus recitandam, de hac enim quæritur, an ejus onus durare debeat ultra sæculum, hoc est ultra metam centum annorum, vel potius elapsis centum annis, cessare debuerit.

Plura suadent onus Missæ planæ non se extendere ultra metam centum annorum, tum quia quando vox *Sæculum* usurpatur ad denotandum tempus, & mensuram temporis, spatium significat tantummodo centum annorum, tum quia non desunt magni nominis Auctores, qui censent legatum pium relictum cum verbis perpetuitatem denotantibus ad centum annos restringi, ut latè videri potest apud *Vivium decis. lib. 3. decis. 406. nu. 18. & 19.* & tandem quia quando Testator voluit perpetuitatem absolutam, & indefinitam, eam expressit verbis clarissimis, uti colligitur ex legato Missæ solemnæ, & Anniversarii *singulis annis in perpetuum donec cœlum, & terra durabunt*; Hinc inferre licet, quod quando in legato Missæ planæ singulis diebus celebrandæ, usus est illis verbis *in perpetuum durante sæculo*, intellexit de perpetuitate limitata ad tempus centum annorum, multoque magis cum verba illa *durante sæculo*, non præcedant, sed subsequantur hæc alia *in perpetuum*, in hoc quippè rerum statu verba priora *in perpetuum* restringuntur in sequentibus *durante sæculo*.

His tamen non obstantibus placuit Sacræ Congregationi Concilii in una *Bononiens. 17. Decembris 1718.* ubi similis casus disputabatur, definire dictum onus Missæ planæ durare ultra spatium centum annorum, non verò dicto termino transacto, remansisse extinctum; Quia, quando agitur de legato pio, & signanter de legato Missarum verba *in perpetuum* non restringuntur ad centum annos, sed ad quodcumque tempus extenduntur, uti latè probant *Panciroli. consil. 175. per tot. Gratian decis. 22. per tot. Ciarlin. controvers. lib. 2. cap. 143. per tot.* cum improbabilis sit, & sensui Ecclesiæ repugnans nonnullorum Theologorum assertio, quod Ani-

mæ non detineantur in Purgatorio ultra decem annos, vel ut alii dicunt ultra metam centum annorum *Bellarmin. controvers. tom. 2. lib. 2. de Purgatorio cap. 9.*

4 Insuper vox *Sæculum* non solum est apta nata ad exprimendum spatium centum annorum, sed etiam ad denotandum mundum juxta illud: *Venturus est judicare sæculum per ignem*: quo stante idem erit dicere durante sæculo, ac durante mundo.

ARGUMENTUM.

Canonico adjecta lege à Fundatore in limine foundationis Canonice interessendi Divinis Officiis, ac lucrandi distributiones, prout interfunt, & lucrantur alii Canonici, an, & quando ipsi concedenda sit jubilatio?

SUMMARIUM.

- 1 Jubilatio non fuit introducta à Jure Canonico, sed à statutis particularibus Ecclesiarum, vel consuetudine, & nu. 2. & 3.
- 4 Jubilatio ut concedatur Canonico constare debet de servitio quadragenario cum qualitate, continui, & laudabilis.
- 5 In computatione temporis quadragenarii an habenda sit ratio temporis, quo canonicus absuit à servitio Ecclesiæ, obtentis absentiae indultis, vel ex causa infirmitatis, vel ex causa studiorum, velut Ecclesiæ sua negotiis vacaret, vel ratione munerum. Et num. 6. 7. 8. 16. & 21.
- 9 Quadragenarium servitium an sufficiat, quod sit difforme, vel potius requiratur, quod sit uniforme. Et num. 10. 11. 12. 17. & 22.
- 13 An parvus Canonico, vel Beneficiatorum numerus pro servitio Ecclesiæ impedire valeat Indultum Jubilationis Canonico, vel Beneficiato? & num. 18. & 23.
- 14 Episcopus cogere potest Jubilatos ad interessendum, si Ecclesiæ servitium, & cultus Divinus detrimentum patiantur. & num. 19. & 24.
- 15 Canonicus Jubilatus non tenetur ad localem residentiam. & num. 20. & 25.

CA-

C A S U S II.

Secundus Casus est; Quidam Canonicus, cui in limine foundationis Canonicatus adjecta fuit à Fundatore lex interessendi Divinis Officiis, ac lucrandi distributiones, prout interfunt, ac lucrantur alii Canonici; docto de quadragenario servitio per eum præstito Ecclesiæ Cathedrali, supplicavit pro jubilatione; quæritur an hæc sit illi concedenda?

1 Præsupponendum est; quod licet injure Canonico cautum non reperiatur, quod Canonicus, sive Beneficiatus, qui Ecclesiæ inservivit spatio quadraginta annorum frui debeat exemptione à servitio, & hoc minimè obstante, sit admittendus ad participationem fructuum, & distributionum, uti benè ponderat *Navar. conf. 12. lib. 3. de Cleric. non resid.* ex quo fortasse infirmitas Canonicorum, & Beneficiatorum, aut gravis eorumdem ætas remedium habent Coadjutoria, aut Indulti vacandi à Choro, durante infirmitate, quemadmodum prosequitur *Card. de Luc. de Can. disc. 15. num. 6. & seqq.*

2 In Cathedralibus nihilominus, & Collegiatis Ecclesiis, in quibus adsunt statuta, vacationem à Choro, quæ jubilatio dicitur, concedentia Canonicis, & Beneficiatis post servitium annorum quadraginta, jam resolutum est à S. Congregatione Concilii, eadem non esse improbanda, sed toleranda, quæ resolutio à Summo Pontifice Gregorio XIII. confirmationem obtinuit juxta plenè relata apud *Garz. de benef. par. 3. cap. 2. S. 1. numer. 344.*

3 Et quod notabilius est, etiam si non adsint statuta, praxis inolevit, ut ab eadem S. Congregatione indulta jubilationis concedantur Canonicis, & Beneficiatis, qui spatio quadraginta annorum suis Ecclesiis inservierunt, nè cœlestis Militiæ Milites deterioris sint conditionis, quam Milites Militiæ sæcularis, quibus à jure Civili vacatio à muneribus, dummodo veterani essent, liberaliter concessa est, juxta *Text. in l. à muneribus 6. ff. de vacat. & excusat. munerum, & in l. 1. cod. de veteranis lib. 12.* & notavi superius *Par. II. Can. XXVII. Caf. XI. nu. 27.*

4 Et praxis memorata non absolutè, & sim-

pliciter sibi vindicat locum, sed in hypothese, in qua plenè doceatur de servitio præstito spatio annorum quadraginta, & quidem cum qualitate *continui, & laudabilis*, uti non solum colligitur ex formula indulti, sed etiam desumitur ex rescriptis ejusdem S. Congregationis, in quibus vel denegata fuit jubilatio, non obstante servitio annorum quadraginta, ex quo ipsum non fuerat continuum & laudabile, quemadmodum contingit in *Romana jubilationis 6. Augusti 1712. lib. 62. Decret. relat. ubi supra dicto Caf. XI. num. 26.* vel jubilatio quamvis concessa, fuit revocata, quia ostensum fuit, servitium annorum quadraginta non fuisse continuum, & laudabile, uti pariter contingit in *Maceraten. jubilationis proposita die 22. Febr. 1698. & resoluta die 8. Martii ejusdem anni lib. 48. Decret.*

Hæc, quæ hucusque deducta sunt, nullam admittere posse videntur controversiam. Difficultas autem tota in hac materia reducitur ad quatuor capita; Primum difficultatis caput respicit tempus pro jubilatione necessarium; Secundum pertinet ad qualitatem servitii ad eundem effectum requisiti; Tertium spectat ad Ecclesiæ qualitatem, in qua Canonicus, vel Beneficiatus inservivit; Et quartum tandem refertur ad exemptionem competentem Jubilato, post jubilationem indultam.

5 A primo Capite initium desumendo, instant nonnulli pro jubilatione, & de quadragenario docent servitio, sed in computatione temporis quadragenarii, contendunt habendam esse rationem temporis, quo absuerunt à servitio Ecclesiæ, obtentis absentia indultis, vel ex causa infirmitatis, vel ex causa studiorum, vel ut Ecclesiæ suæ negotiis vacarent, vel ratione munerum, uti sæpè accidit in Basilicis Urbis, in quibus nonnulli Canonici, & Beneficiati, propter munera ipsis à Summo Pontifice collata, aut indultum habent vacandi à servitio Chori *pro diebus, & horis, pro quibus fuerint in aliis commissis muneribus occupati*, vel indultum habent absolutè, & simpliciter vacandi à choro, quoad usque munus duraverit, quod potissimum accidit in his, qui præfectoras, & officia obtinent extra Urbem.

- 6 In terminis absentiae ex causa infirmitatis S. Congregatio Concilii aliàs censuit absentiam praedictam non praedictare jubilationi, dummodo infirmitas fuisset ab Ordinario approbata, & ejusdem S. Congregationis accessisset indultum, uti videri potest in *Bergomen. jubilationis proposita 4. Julii, & resoluta die 8. Augusti 1716. supra Par. II. Can. XXVII. dicto Cas. XI. num. 29.* in qua agebatur de absentia à servitio Chori pro horis Matutini, & Primae continuata spatio decem annorum, & habitis à S. Congregatione necessariis indultis.
- 7 In terminis absentiae causa studii, & quidem praevia licentia S. Congregationis disputatum fuit, & resolutum non esse dicti temporis habendam rationem in computo jubilationis, uti videri potest in *Nepesina jubilationis 28. Novembris 1711. lib. 61. Decret.* Et in terminis demum Indultarii, qui propter officium Scriptoratus Bibliothecae Vaticanae indultum habuerat vacandi à servitio Chori pro diebus, & horis, articulo examinato, dictum fuit non esse à jubilatione excludendum propter absentiam, quae horis, & diebus praedictis contigisse dicebatur, uti videri potest in *Romana jubilationis proposita 28. Novembris, & resoluta 12. Decembris 1699. lib. 49. Decret.* Absens etenim causa infirmitatis habetur pro praesente, & interessente, etiam ad effectum consequendi distributiones, quod ipsum verificatur in Indultario pro diebus, & horis; at secus se habet res in absente causa studii, cui de jure distributiones non competunt, & si fructus in distributionibus consistant, non aliter concedi consuevit indultum, quam dimissa tertia parte.
- 9 Transeundo ad qualitatem servitii pro jubilatione necessarij nonnulli instant pro jubilatione, & pariter docent de quadragenario servitio, sed illud non est uniforme, sed difforme, vel quia in una Ecclesia tanquam Canonici spatio 20. annorum, & in alia, per alios 20. annos tanquam pariter Canonici Choro interfuerunt; aut in una tanquam Beneficiati, in alia tanquam Canonici inservierunt; vel quia in una, & eadem Ecclesia inservierunt per totum temporis spatium, sed partim tanquam Clerici Beneficiati, partim tanquam Beneficiati, & aliquando partim tanquam Beneficiati, partim tanquam Canonici, vel tandem quia per decem, aut duodecim annos inservierunt tanquam Coadjutores, & per reliquum tempus tanquam Titulares.
- 10 In terminis ejus, qui inservierat partim tanquam Clericus Beneficiatus, partim tanquam Beneficiatus Ecclesiae Lateranensis, resolutum fuit, id non obstare jubilationi, & tempora praedicta esse conjungenda, uti colligitur ex allegata *Romana jubilationis 12. Decembris 1699.*
- 11 Fuit è contra denegata jubilitio cuidam, qui in Ecclesia S. Mariae Majoris Civitatis Baruli prius inservierat in qualitate Clerici, deinde Subdiaconi, & postremò Præsbyteri, uti habetur in *Tranen jubilationis proposita 16. Decembris 1702. & resoluta die 13. Januarii 1703. lib. 53. Decret.*
- 12 In terminis autem ejus, qui inservierat partim tanquam Coadjutor, partim tanquam Principalis, constans videtur fuisse opinio S. Congregationis faciendam esse temporum conjunctionem, cum agitur de jubilatione, uti videre est in *Brixien. 27. Martii 1683. in Novarien. 4. Augusti 1691. in Bergomen. 11. Februarii 1696. & in alia Bergomen. jubilationis proposita 4. Julii, & resoluta 8. Augusti 1716. lib. 66. Decret.*
- 13 Succedit Ecclesiae qualitas, cui Canonici, vel Beneficiatus inservivit, & de hac loquendo, aliquando disputari contingit, an parvus Canonorum, vel Beneficiatorum numerus, qui remanet pro servitio Ecclesiae, impedire valeat indultum jubilationis Canonico, vel Beneficiato, qui laudabiliter inservivit spatio annorum quadraginta. A congregatione die 3. Septembris 1718. concessa fuit jubilitio Praeposito Cathedralis Ecclesiae Brittonorien. non attenta oppositione Capituli reclamantis, quod tresdecim erant Canonici, & quatuor Mansionarii addicti servitio Ecclesiae, & quod tres ex Canonici erant cura Animarum praecipua, duo mala valetudine praepediti, & alter jubilationis jam fruens indulto. Et quod fortius est, licet novem essent Canonici, comprehenso Praeposito, & dempto uno, qui ad Organum, altero, qui ad Confessionarium adstare debeat, demptisque alijs tribus, qui Altari celebrando assistere tenebantur, & sic diceretur tres

tres tantummodo in Choro esse man-
ros, S. Congregatio censuit esse Præpo-
sito concedendum jubilationis indultum,
uti videre est in *Ripana jubilationis* 29. No-
vembri 1710. lib. 60. Decret.

- Supereft, ut fermo fiat de exemptione,
quæ competit Jubilato post concessam ju-
bilationem. In formula jubilationis indul-
getur, ut Jubilatus abesse possit à servi-
tio Chori, & interim frui fructibus, &
14 distributionibus. Si Ecclesiæ servitium,
& cultus Divinus detrimentum patiantur,
disputatum fuit, & resolutum in S. Con-
gregatione die 27. Septembris 1659. quod
Episcopus cogere poterat Jubilatos ad
inserviendum, uti videri potest in *Aqui-
lana* 27. Septembris 1659. ad tertium du-
bium lib. 21. Decret. & in *Sabinen.* 2. Octo-
bris 1717. lib. 67. Decret. & facit Textus
in cap. *Cum ad hoc de Cleric. non resid.* in
quo Gregorius IX. statuit, quod Privile-
giati super absentia redire cogantur, si
Ecclesia patitur Ministrorum defectum.
- 15 Quoad residentiam Jubilatorum, binæ
ad sunt resolutiones ejusdem S. Congre-
gationis, altera in *causa S. Angeli in Vado*
15. Aprilis 1690. lib. 4. Decret. fol. 256.
in qua dictum fuit Canonico Jubilato de-
beri distributiones, nec ad residentiam
localem teneri; altera in *causa Patavina*
jubilationis 9. Junii 1714. lib. 64. Decret.
fol. 217. in qua similiter dictum fuit de-
beri Canonico Jubilato distributiones, &
eum non esse obligatum ad residendum.
Hinc proposita fuerunt in S. Congrega-
tione infra scripta dubia.
- 16 Primo = *An indulgenda sit jubilatio Can-
onicis, & Beneficiatis, qui spatio quadra-
ginta annorum Ecclesiis inservierunt; licet
dicto temporis spatio cum debitis licentiis,
& indultis absuerint ab Ecclesiis vel ex cau-
sa infirmitatis, vel ex causa studiorum, vel
pro sua Ecclesiæ servitio, vel ratione mune-
rum, pro quibus obtinuerunt indulta absen-
di pro diebus, & horis, vel indulta simpli-
citer, & absolutè absendi, ab Ecclesia, du-
rante officio ipsis commisso =*
- 17 Secundo = *An indulgenda sit jubilatio
illis, qui inservierunt spatio annorum qua-
draginta, sed partim in una Ecclesia, par-
tim in alia, aut tanquam Canonici in ambu-
bus, aut tanquam Beneficiati in una, & Ca-
nonici in alia, nec non in illis, qui in una,
& eadem Ecclesia per totum tempus inserv-*

*vierunt, sed partim tanquam Clerici Bene-
ficiati, partim tanquam Beneficiati, & ali-
quando partim tanquam Beneficiati, partim
tanquam Canonici, vel partim tanquam
Coadjutores, & partim tanquam Principa-
les & Titulares =*

- 18 Tertio = *An indulgenda sit jubilatio il-
lis, qui inservierunt spatio annorum qua-
draginta, non obstante parvo numero alio-
rum, qui remanent addicti Ecclesiæ servi-
tio, & quis sit parvus numerus inservien-
tium in casu, & ad effectum de quo agi-
tur =*
- 19 Quarto = *An non obstante jubilationis
indulto, Jubilatus cogi possit ad inservien-
dum, si Divinus cultus detrimentum pa-
tiatur =*
- 20 Quinto = *An non obstante jubilationis
indulto, Jubilatus teneatur ad residendum,
licet non teneatur ad interessendum =*
- 21 Quibus in causa Dubia jubilationum
17. Decembris 1718. fuit rescriptum: Ad
primum = *Affirmativè quoad absentes ex
causa infirmitatis cum debitis diligentis,
& indultis, vel pro sua Ecclesiæ servitio,
vel cum indultis absendi pro diebus, & ho-
ris; Negativè autem quoad absentes ex cau-
sa studiorum, & quoad habentes indulta ab-
sendi absolutè, durante officio =* Ad secun-
dum = *Negativè quoad primam, & affir-
mativè quoad secundam partem =* Ad ter-
tium = *Dabitur resolutio in casibus particu-
laribus =* Ad quartum = *Affirmativè: Ad
25 quintum; Negativè juxta decreta.*

His omnibus præsuppositis jam patet
affirmativa resolutio præsentis quæstio-
nis, cum Canonicus, qui ex lege funda-
tionis tenebatur interesse Divinis Officiis;
prout intersunt alii Canonici Cathedra-
lis, doceat de laudabili, & continuo qua-
dragenario servitio, per eum tanquam
Canonicum in Ecclesia præstito.